Statsforvalteren i Nordland

Vår dato: 15.09.2022
Vår ref: 2022/4417
Deres dato: 04.07.2022
Deres ref:

Sortland kommune
Postboks 117
8401 Sortland
Att.Rune Stigen Kvannli

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ole Christian Skogstad,

Oppstart - reguleringsplan - Ny skole og idrettspark i Sortland - Sortland

Statsforvalteren viser til varsel datert 04.07.22 om oppstart av reguleringsplanarbeid for ny skole og idrettspark i Sortland.

Det går fram at hensikten med planarbeidet er å tilrettelegge for skole, svømmehall og idrettshall med tilhørende infrastruktur.

Planfaglige forhold

Det aktuelle området er i kommunedelplanen av 03.09.15 for Sortland avsatt til idrettsanlegg, samt områder for offentlig eller privat tjenesteyting og boliger. For området gjelder også reguleringsplanen av 11.11.99 for Lamarka Nord. Av arealdisponeringen her er det kun eksisterende Sortland idrettspark og idrettsformål i forlengelsen av denne mot sørvest som i all vesentlighet er videreført i byplanen, og sånn sett ikke står i motstrid med nyere overordet plan.

Krav om konsekvensutredning

Planer som tilrettelegger for næringsbygg, bygg for offentlig eller privat tjenesteyting og bygg til allmennyttige formål med et bruksareal på mer enn 15.000 m^2 utløser automatisk utredningsplikt etter forskrift om konsekvensutredning § 6, jf. vedlegg I nr. 24. Slike planer skal alltid konsekvensutredes.

Mindre tiltak av denne typen omfattes av vedlegg II nr. 11 bokstav j, jf. § 8, og skal utredes dersom ett eller flere av utslagskriteriene i § 10 utløses. Aktuelle vurderingskriterier vil være om planen kan medføre eller komme i konflikt med statlige planretningslinjer og klimagassutslipp, jf. § 10 hhv. bokstav c og g. Av statlige planretningslinjer nevnes statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, barn og unges interesser i planleggingen og klima- og energiplanlegging i kommunene.

Når det gjelder klimautslipp, vil utslipp forbundet med arealbruksendringer være en utløsende faktor. For å kunne gjøre en spesifikk vurdering av hva som bør regnes som vesentlige klimagassutslipp, kan en gjøre en vurdering av mengde utslipp som skjer umiddelbart og om det har store utslipp gjennom livsløpet.

I forskriftens § 6 bokstav b og § 8 bokstav a er det unntaksbestemmelser som fastslår at reguleringsplaner for tiltak i vedlegg I og vedlegg II, er unntatt fra utredningsplikten dersom det konkrete tiltaket er konsekvensutredet i en tidligere plan og der reguleringsplanen er i samsvar med denne tidligere planen. Unntaket i §§ 6 b og 8 a er avgrenset til situasjoner der man i en overordnet plan, ikke bare har konsekvensutredet arealbruken på en tilfredsstillende måte, men også har utredet de miljømessige og samfunnsmessige virkningene av det konkrete tiltaket, og som således oppfyller kravene til tiltaksutredninger som følger av EIA-direktivet. Unntaket gjelder ikke der det bare er gjort en overordnet konsekvensutredning for omdisponering av arealer til utbyggingsformål i forbindelse med revisjon av kommune(del)planen.

Alternativvurderinger
Etter det vi har forstått er det gjennomført vurdering av ulike hovedalternativer; utvikling av eksisterende skolekvartal og Lamarka. Det er nå meldt oppstart for Lamarkalternativet, selv om dette alternativet kommer klart dårligere ut både med tanke på sentralitet, miljø og klima og økonomi (jf. bl.a. Norske arkitekters landsforbund rapport nr. 550 (2022)).

Statsforvalteren mener oppstartsvarselet kunne vært tydeligere på reelle behov og plassering av skolen, svømmehall og idrettshall i en større byutviklingssammenheng, og hvilke fordeler og problemstillinger som knyttes til de ulike alternativene. Dette må kunne forventes belyst i planforslaget, samt at det fremsettes en begrunnelse for valg av lokalisering/alternativer. Dette spesielt siden fokuset på klima, miljø og arealforbruk har økt og blitt betydelig skjerpet i etterkant av at byplanen ble vedtatt i 2015.

Klima og miljø

Området Lamarka består for en betydelig del våtmark, og da i vesentlig grad dyp myr. Drenering og ødeleggelse av myr byr på store utfordringer og er i utgangspunktet ikke tilrådelig. Myr er et økosystem med høy grunnvannstand, der nedbrytningen av dødt organisk materiale går så langsomt at det skjer en opphopning av delvis omdannet materiale. En rekke plante- og dyrearter i Norge har våtmark som levested. Mange våtmarker, og særlig myrer, har stor kapasitet til å lagre og filtrerer vann, noe som gjør at de kan dempe flom og inneha en rensefunksjon. Viktigheten av å ivareta blågrønne funksjoner i byer og tettbygde områder er betydelig aktualisert de seneste årene.

Myr er naturtypen på landjorda som lagrer mest karbon. Det er karbon som ellers ville ha bidratt til global oppvarming. Det er en nasjonal målsetting om reduksjon i utslipp av klimagasser og reduksjon i klimafotavtrykk. De nasjonale miljømålene på klima sier at Norge skal være klimanøytralt i 2030, og at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050. Oppfølging av FNs bærekraftsmål 13 krever en rask og omfattende omstilling i alle deler av samfunnet. Kommunen og lokale utbyggere spiller en viktig rolle. Gjennom nasjonale forventninger og ulike statlige planretningslinjer forventes det at kommunene legger til rette for vekst og utvikling i kompakte byområder gjennom fortetting og transformasjon med kvalitet i omgivelsene. Tiltak og virkemidler for slik utslippsreduksjon skal tas inn i planleggingen.

Transport

Etablering av barneskole, svømmehall og idrettsanlegg vil medføre konsekvenser og endringer i bevegelsesmønster og transport til og fra området gjennom en betraktelig økning i antall gående, syklende, barn, unge og motoriserte kjøretøy. Planens påvirkning på transportbehov, og hvordan dette skal løses, med fokus på å få flest mulig til å benytte gange, sykkel og kollektivtransport til og

området må vurderes nærmere og vurderes opp mot alternativet for videreutvikling av det eksisterende skolekvartalet. Tilgjengeligheten for gående og syklende, med særlig vekt på barn og unge, må særskilt vurderes og vektlegges. Også virkningene for allmennheten av å legge en møteplass, som skolens uteområder representerer, mindre sentrumsnært bør det redegjøres for.

En må se på hvordan denne planen vil bidra til å endre transportbehovet og transportform i Sortland, og da i lys av føringer om samordnet bolig-, areal- og transportbehov og redusering av klimagassutslipp. Ettersom planforslaget vil kunne påvirke transportmønsteret i betydelig grad, samt bidra til nedbygging av myr, må det kunne forventes at det fremskaffes kunnskap om omfanget av forventet klimagassutslipp (klimagassregnskap), og at dette tillegges vekt ved avgjørelse om valg av alternativer og lokalisering.

Nærmiljø og hensynet til barn og unge
Skoleområder er ofte viktige nærmiljøanlegg og møteplasser, og må derfor sees i sammenheng med øvrige møteplasser, lekeområder/friluftslivsområder og grønnstrukturer og allmennhetens tilgangen til disse.

Hensynet til barn og unges oppvekstvilkår skal ivaretas i planarbeidet, jf. plan- og bygningsloven § 1-1 siste ledd. Planer skal i henhold til plan- og bygningsloven § 3-1 fjerde ledd bidra til å gjennomføre internasjonale konvensjoner og avtaler innenfor lovens virkeområde, noe som også omfatter barnekonvensjonen. Artikkel 3 i barnekonvensjonen sier at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn. Kommunen skal i henhold til rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging pkt. 4 a vurdere konsekvenser for barn og unge i plan- og byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Videre følger det av pbl. § 5-1 andre ledd at kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Ved utarbeidelse av planer for utbygging skal planmyndigheten påse at risiko- og sårbarhetsanalyse gjennomføres for planområdet, eller selv foreta slik analyse. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Området med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. §§ 11-8 og 12-6. Planmyndigheten skal i arealplaner vedta slike bestemmelser om utbyggingen i sonen, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap, jf. plan- og bygningsloven § 4-3.

ROS-analysen skal si noe om området er egnet for utbygging eller ikke, og hvilke tiltak som eventuelt må gjøres der det er utfordringer. Det er avgjørende at risikoreduserende tiltak blir tatt med i planbestemmelsene for å sikre at planlagt utbygging vil være sikker. Dette må gjøres allerede når plansaken blir sendt på høring.

Statsforvalteren anbefaler at DSB sin veileder Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planlegging brukes til gjennomføring av ROS-analyse. Kun en sjekkliste uten vurderinger er ikke tilstrekkelig når plansaken blir sendt på høring.

Digitaliserte plankart

Kommuner som har geosynkronisering av plandata med Kartverket må sørge for at også høringsutkast blir gjort tilgjengelige for synkronisering. Kommuner som ikke har geosynkronisering

må fortsatt sende høringsutkast av alle plantyper til plannordland@kartverket.no. Planen vil da både bli kvalitetssikra og gjort tilgjengelig gjennom Nordlandsatlas.

Samordning av statlige innsigelser i Nordland

Statsforvalteren har i henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets brev av 22.12.17 ansvar for å samordne innsigelser fra regionale statsetater i Nordland i plansaker. Vi ber om at kommunen setter av tid til dialog med berørte statlige myndigheter, i den grad det dreier seg om arealkonflikter. En slik dialog bør fortrinnsvis skje før saken sendes på offentlig ettersyn. Statsforvalteren kan bidra til å gjennomføre en slik dialog.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Ole Christian Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Nordland fylkeskommune